SAY 203 MİKRO İKTİSAT

YRD. DOÇ. DR. EMRE ATILGAN

Ders Planı

- Kıtlık, Tercih ve Piyasa Sistemi
- Arz – Talep Analizi
- Tüketici Dengesi
- Üretici Dengesi
- Maliyet Teorisi
- Piyasalar
  - Tam Rekabet Piyasası
  - Tekel Piyasası
  - Aksak Rekabet Piyasaları
- Piyasa Başarısızlıkları
- Genel Denge Analizine Giriş

Kaynaklar - Okumalar

Orhan Türkay, «Mikroiktisat Teorisi», İmaj Yayıncılık.

Zeynel Dinler, «Mikro Ekonomi», Ekin Basım Yayın.

Erdal M. Ünsal, «Mikro İktisat», BigBang.

Diğer Mikro İktisat Kaynakları ve Ders Notları

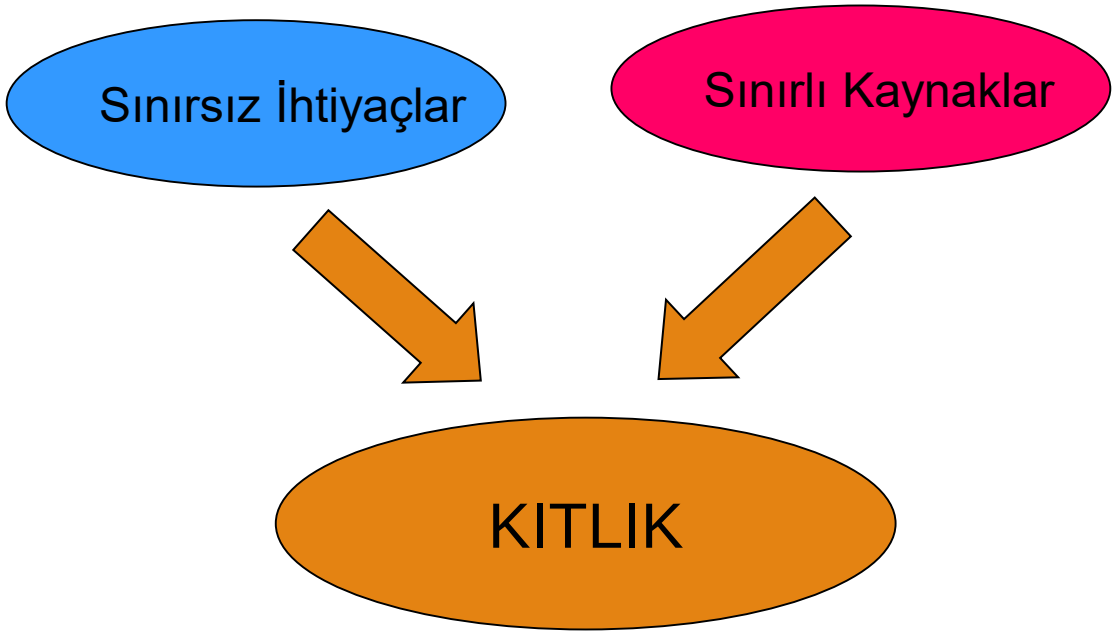
Ekonomi Nedir?

Ekonomi Kökeni Yunancadaki "oikia" (ev) ve "nomos" (kural) kelimelerine dayanır, "ev yönetimi" demektir. Ekonomi yerine Türkçe'de Arapçadan geçme İktisat kelimesi de kullanılmaktadır.

Ekonominin tanımı konusunda görüş birliği yoktur. O nedenle de çeşitli tanımlar ortaya atılmıştır. En genel geçer ekonomi tanımı şu şekilde yapılır:

«**Sınırsız insan ihtiyaçlarının, sınırlı kaynaklarla** nasıl tatmin edileceğini inceleyen bir sosyal bilimdir»

Ekonomi Nedir?

Ekonominin çözmeye çalıştığı temel sorun

Ekonomi Nedir?

- Kaynaklar sınırlı olduğu için insanlar tercih yapmak zorundadır.
- Herhangi bir tercih sonucunda bir **fırsat maliyeti** oluşur.
- **Fırsat maliyeti:** Bir tercihin yapılması sonucunda vazgeçilen bir sonraki en iyi tercihe denir. (Maç/film?)
- Ekonomide kararlar fırsat maliyetlerine göre verilir.

Normatif ve Pozitif İktisat Ayırımı

Pozitif iktisat; ne, nasıl, nerede, ne zaman, ne kadar gibi objektif önermelerle ilgilenir.

- Örneğin, sigaraya %10 vergi konulursa tüketim yüzde kaç düşer?

Normatif iktisat, iktisadi analizinde, iyi-kötü, doğru-yanlış gibi sübjektif veya ahlaki değerlere atıf yapar.

- Örneğin; Sigara tüketimini azaltmak için vergi konulmalıdır.

Ekonomi Nedir?

Örnek: Yapılan yatırımların toplum açısından alternatif maliyetini **feda edilen yatırımlar** oluşturur.

- Yol
- Baraj
- Liman
- Hastane
- Okul
- Tüp geçit?

Ekonomi Nedir?

Ne, Ne kadar Üretilecek?

Nasıl üretilecek?
- Emek yoğun?
- Sermaye yoğun?

Ne zaman üretilecek?
- Talep miktarı
- Yatırımların zamanlaması

Nerede üretilecek
- Hammaddeye yakınlık
- Talebe yakınlık
- Taşıma maliyetleri
- Çevre

Nasıl paylaşılacak?
- Gelir dağılımı

Ekonominin Temel Hedefleri

Kaynakların tam olarak kullanılması
- İşsizlik
- Kullanılmayan doğal kaynaklar

Kaynakların etkin kullanılması
- Mal ve hizmetlerin gerektiği kadar üretilmesi

Büyüme
- GSMH artışı

Adil gelir dağılımı

İstikrar
- Fiyat istikrarı

İç ve dış borçlanmadan kaçınmak

Ekonomi Bilminin Çalışma Alanları

Ekonomi bilimi, iki temel alana bölünmüş durumdadır:

- ✓**mikroekonomi**
- ✓**makroekonomi**

Mikroekonomi

Ekonomiyi tüketiciler, firmalar ve endüstriler düzeyinde inceleyen disiplindir. Yunanca mikros kelimesinden türemiştir. iktisadi mesele ile etkinlik üzerinde durur ve şu soruların cevabını arar:

- Ne, ne kadar üretilecek
- Nasıl üretilecek
- Ne zaman üretilecek
- Nerede üretilecek
- Kimler için üretilecek,
- Dağılımda-üretimde-bölüşümde etkinlik var mı ?

Mikro İktisat

- Ekonomide tekil birimlerin incelenmesini konu edinir. Belirli bir malın fiyatı, firmanın çalıştıracağı işçi sayısı mikro iktisadın konusudur. **Fırsat maliyeti, Arz ve Talep, Elastikiyet** gibi konular Mikroekonominin başlıca inceleme konuları arasındadır.

MİKRO İKTİSAT

- Fiyat teorisidir.
- Bölüşüm teorisidir.
- Tüketici ve üretici davranışları, Piyasalar, Gelir bölüşümü inceleme alanına girer.

Üretim Olanakları Eğrisi

Üretim olanakları eğrisi kaynakların ne derecede tam ve etkin olarak kullanıp kullanılmadığını gösteren bir eğridir.

Üretim olanakları eğrisi (ÜOE): Kaynakların tam olarak kullanılması durumunda üretilebilecek mal ve hizmetlerin **maksimum** miktarını gösterir.

Üretim Olanakları Eğrisi

Üretim faktörleri: Mal ve hizmetleri elde etmek için kullanılan kaynaklar

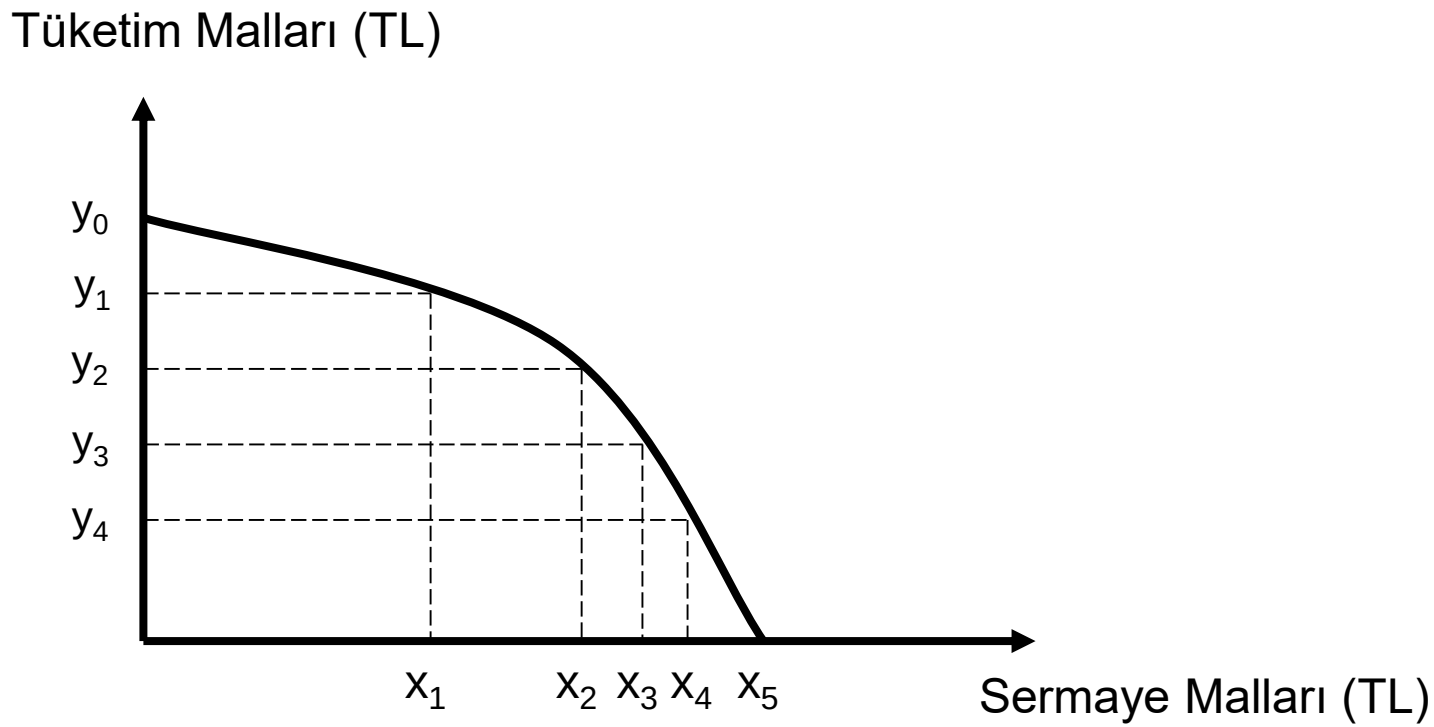
- Emek: İnsanların mal ve hizmet üretiminde sarf ettikleri bedensel ve zihinsel güç
- Doğal kaynaklar: Yer altı ve yer üstündeki doğanın insanlara sağladığı olanaklar
- Sermaye: Üretimde kullanılan ve emeğin verimini arttıran mallar (örneğin makineler, teçhizat, binalar, yarı mamuller vb.)
- Girişimcilik: Emeği, doğal kaynakları ve sermayeyi organize ederek mal ve hizmetlerin üretiminin sağlanması

Üretim Olanakları Eğrisi

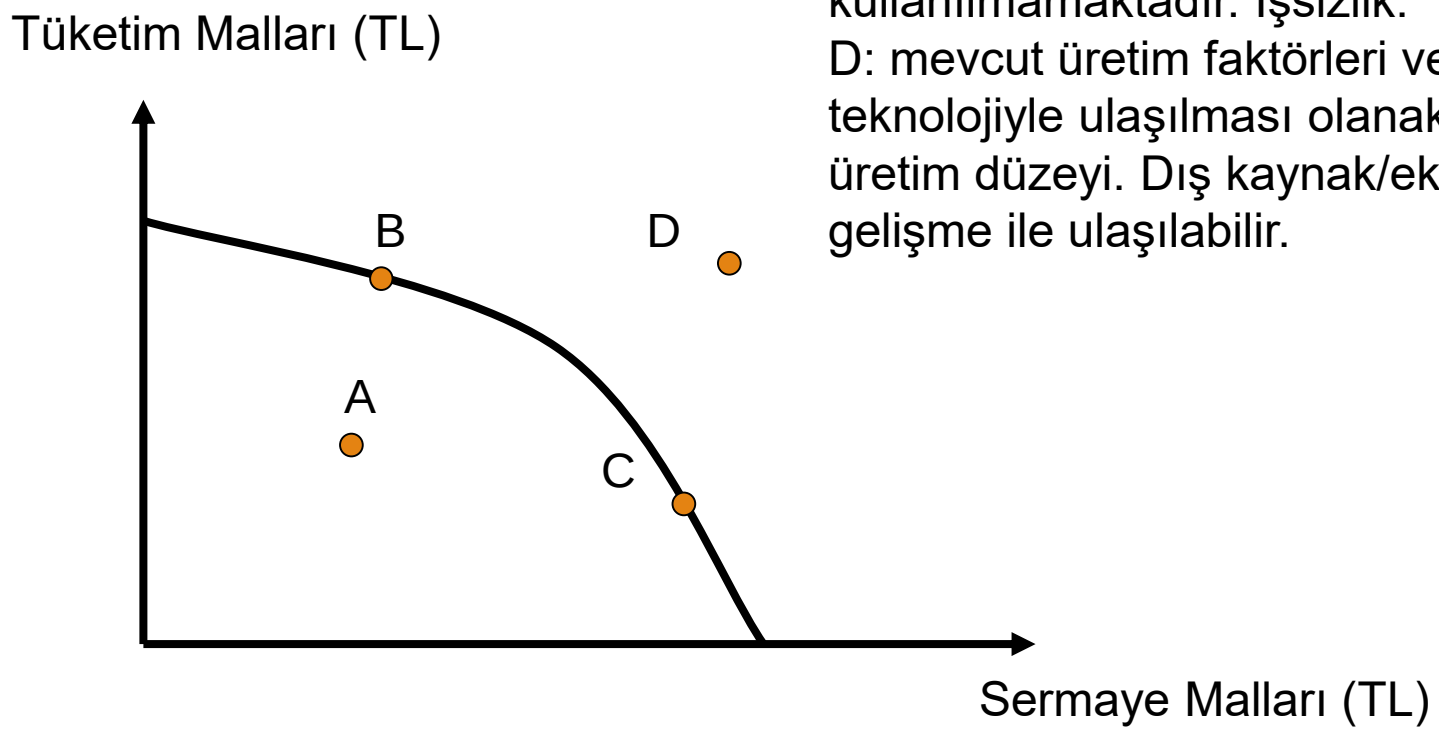
Ürettim olanakları eğrisini çizmek için malları genel olarak iki sınıfta toplayabiliriz:

1. Tüketim malları: En son kullanıcının ihtiyacını karşılayan mallara denir. (Buzdolabı, çamaşır makinesi, ekmek,vb.)
2. Sermaye Malları: Tüketim mallarının üretiminde kullanılan mallara denir. (Dokuma tezgahı, fırın, torna tezgahı, traktör, fabrika binası vb.)

Üretim Olanakları Eğrisi

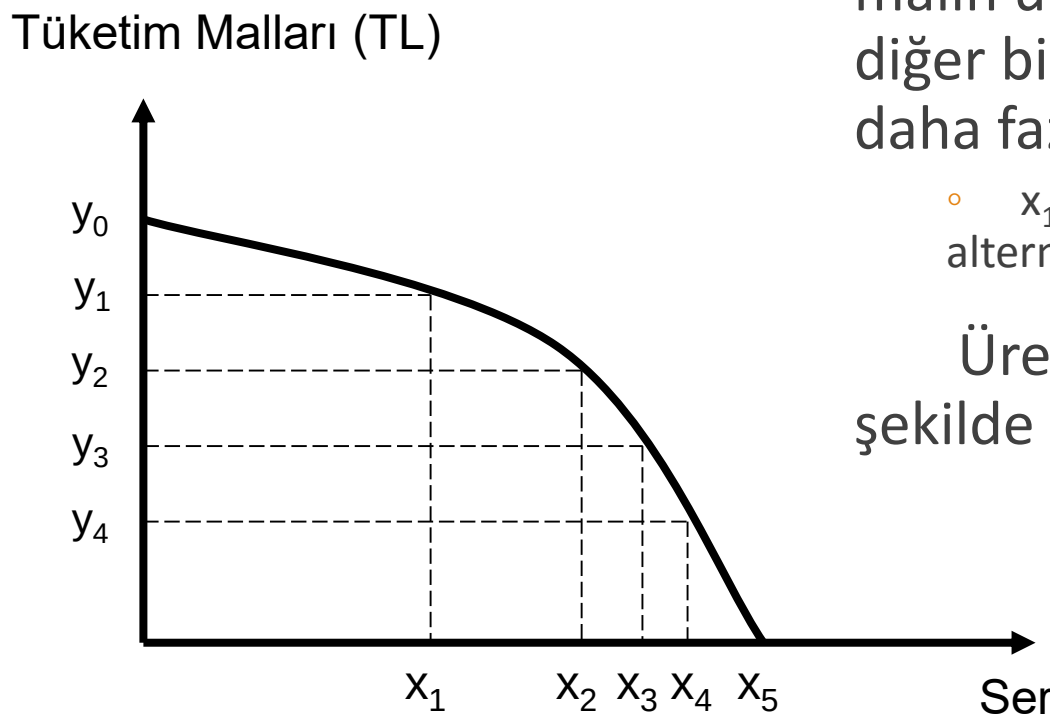

Üretim Olanakları Eğrisi

A: Kıt kaynakların bütünü kullanılmamaktadır. İşsizlik.
D: mevcut üretim faktörleri ve teknolojiyle ulaşılması olanaksız olan üretim düzeyi. Dış kaynak/ekonomik gelişme ile ulaşılabilir.

Üretim Olanakları Eğrisi

Artan fırsat maliyeti kanunu: Bir malın üretimi birer birim artırılırken diğer bir malın üretiminden gittikçe daha fazla kısmak zorunda kalınır.

- x_1 kadar sermaye malı üretmenin alternatif maliyeti y_1y_0 kadar tüketim malıdır.

Üretim faktörlerinin etkin bir şekilde kullanılması gerekir

Fırsat Maliyeti (Opportunity Cost)

- Kaynaklar (emek, sermaye, toprak) kısıtlı olduğundan dolayı her ülke istediği mal ve hizmetleri istediği kadar üretemez.
- Ya da harcayacağımız bütçe sınırlı olduğu için her istediğimiz ürün ve hizmeti istediğimiz miktarlarda tüketemeyiz.
- Neyi, ne kadar üreteceğimiz (tüketeceğimiz) kararını verirken kullanılan kavramdır
- Bir maldan bir birim daha fazla tüketmek (ya da üretmek) için diğer maldan ne kadar az tüketeceğimizi (ya da üreteceğimizi) anlatır.

Kısaca, **Fırsat Maliyeti**, herhangi bir malın üretimini bir birim artırmak için başka bir maldan vazgeçilmesi, feragatta bulunulması gereken mal ve/veya kazanç miktarıdır. Başka bir deyişle iktisadi bir seçim yapılırken vazgeçilmek zorunda kalınan ikinci en iyi alternatiftir.

Fırsat maliyeti sadece üretim ile ilgili bir kavram değildir.

- Üretici açısından: "Üretim kararlarında Fırsat Maliyeti",
- Tüketici açısından: "Tüketim kararlarında Fırsat Maliyeti",
- Devlet açısından: "Kamu harcamalarında Fırsat Maliyeti", söz konusudur.

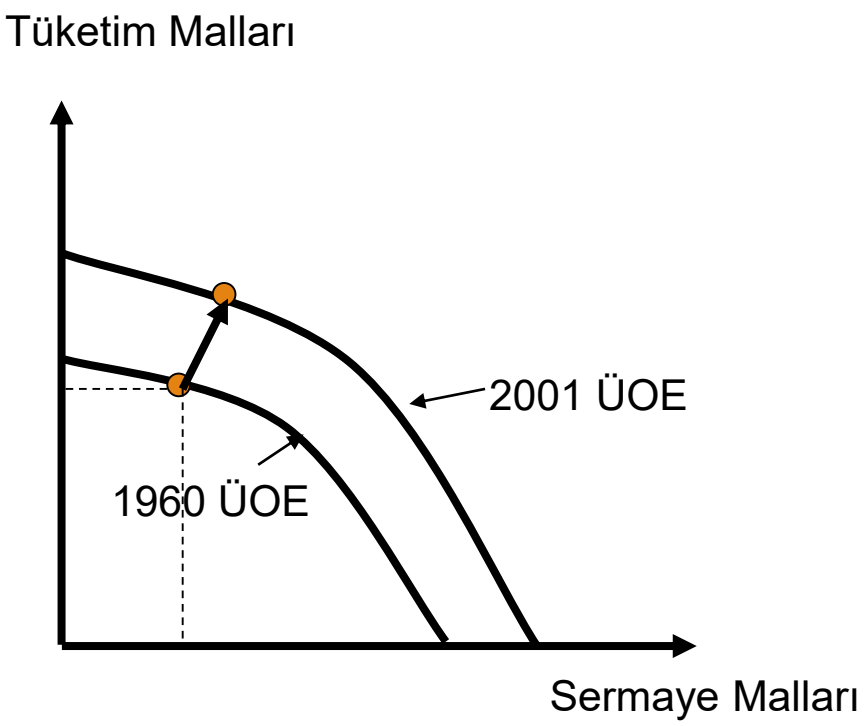
Üretim Olanakları Eğrisi ve Ekonomik Büyüme

Zaman içerisinde üretim faktörlerindeki artışa ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak üretim kapasitesi artar, yani ekonomide büyüme meydana gelir.

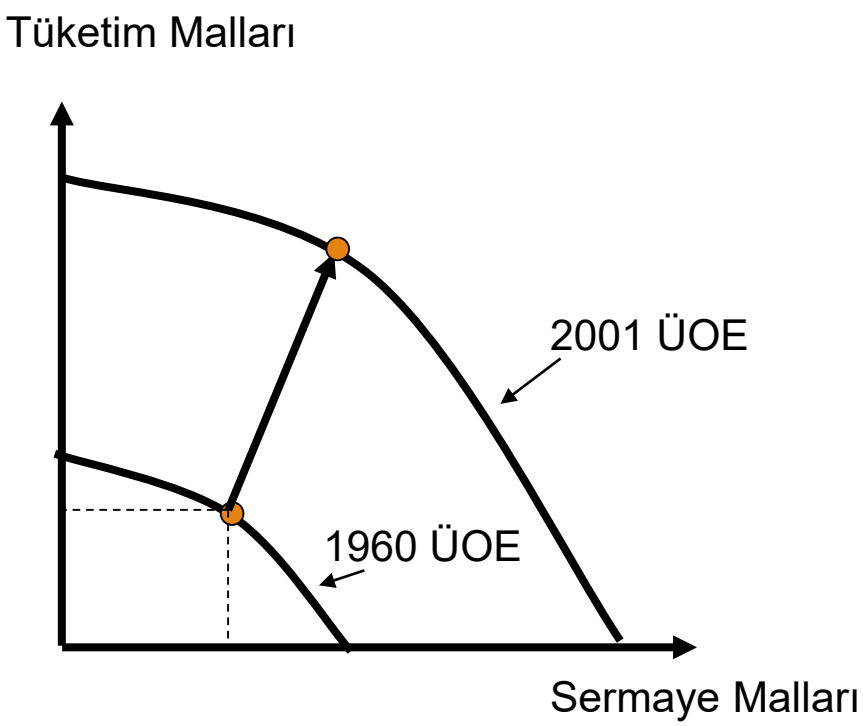
Ekonomide büyümeyi arttırmak için hangi mal ve hizmetlerden daha fazla üretilmelidir?

Üretim Olanakları Eğrisi ve Ekonomik Büyüme

Türkiye

G. Kore

Ekonomik Sistemler

- Gelenekçi sistemler
  - Sanayi devrimine kadar olan sistemler
- Serbest piyasa ekonomisi (Kapitalist sistem)
- Merkezi plan ekonomisi (Sosyalist sistem)
- Karma ekonomik sistem